

Demokratins skinande riddare - Valet i USA

Demokratins skinande riddare. Om USAs valsystem.

Cirkusen är snart slut för denna gången. I vallokalerna sätts skottsäkert glas in och valförrättarna tränas i hur de ska agera vid skjutningar. Svenska medier talar oavbrutet om valet i USA. Vi får i detalj oavbrutet följa valkampanjen från det första primärvalet, varje plattityd och varje framträdande av de två kandidaterna. Medan valen i Kuba sågas i medierna så ifrågasätts sällan valen i USA. Så låt oss se på några aspekter som sällan rapporteras, trots det överväldigande flödet om valet.

USA kämpar hårt och osjälviskt för att införa demokrati i världen: se bara på Irak, Afghanistan, Libyen, Syrien, Yemen, Somalia och inte minst hela Latinamerika och dess USA-tillsatta militärdiktaturer. Det har väl gått lite si så där med demokratin, några miljoner civila har strukit med, men skam den som ger sig. Världens i särklass största militärmakt har ju ett uppdrag från Gud, ?Manifest Destiny?, att frälsa världen med sin Coca Cola/McDonald livsstil, som ju alla är avundsjuka på. Det var på grund av denna avundsjuka de anföll USA 11 september, enligt president Bush.

Men låt oss titta lite närmare på själva läromästaren. Hur ser valsystemet ut i denna demokratis högborg, byggd på utrotningen av ursprungsbefolkningen och slaveri? Ja, det finns några småsaker som gör att flera universitet och forskningsinstitut hävdar att landet inte är en demokrati. ?Ett odemokratiskt system där rösterna inte är lika värda?, säger statsvetaren Claus Stolpe vid Åbo Akademi i Vasa. ?USA:s valsystem hör till de mest komplicerade i världen. Det fungerade kanske för 200 år sedan men inte längre i modern tid?.

Valet är riggat. Nej, inte av Ryssland, Iran eller Kuba. Det är riggat helt lagligt. Det är riggat av donatorerna, av lobbygrupper, av oligarkins media, oligarkins IT-algoritmer. Det är riggat av dollarmiljardärer. Och de riggar det inte för vanliga medborgare, utan för att gynna sina egna, en mycket, mycket liten minoritets, intressen. De köper sig helt enkel makt. Det är dessa vi borde kritisera och inte gå bananas för några inlägg på Facebook av ryssar eller kineser. Medan alla röster i Kuba är lika mycket värda, är det hur penningstinn du är som avgör ditt inflytande i USA.

90 procent av US-amerikanerna har, enligt forskningsrapporter, inget att säga till om. Vilket delvis förklarar det låga valdeltagandet.

"90 procent av löntagarna har statistiskt sett 0 procents inflytande på politiken."

- USA har ingen nationell valmyndighet. Varje delstat har sina egna lagar. Rösträtten anses inte vara en rättighet utan ett erbjudande som kräver motprestationer. Det gäller att klara krångliga regler för att få rösta och helst hindra underklassen från att rösta.
- Det finns ett talesätt; "Big money has always been at the core of our democracy". ["Stora pengar har alltid utgjort kärnan i vår demokrati"] Valet 2024 omsätter runt 17 miljarder dollar. Pengar har avgörande betydelse för vem som blir president.
- Pengarna går till största delen till reklam. Det är reklam i TV, tidningar och på sociala medier. De som ger pengar räknar med att få valuta för pengarna?. De stora företagen har lobbyister till sin hjälp för att påverka kandidaterna i rätt riktning?. Det här sättet att ragga donatorer bäddar för korruption. Det gäller att få med sig storföretag, lobbyorganisationer och miljardärer som generösa donatorer. Dessa givare ser bidragen som en investering som de vill ha utdelning på. Vapenindustrin har lyckats mycket bra. Israellobbyn har genom mångmiljonbidrag från AIPAC hindrat nomineringar. Exempelvis satsade det 17 miljoner dollar och hindrade Jamaal Bowman, svart och progressiv, från omval. Nio miljoner dollar räckte för att smutskasta och få bort Palestinavännen Cori Bush från Kongressen. AIPAC har meddelat att de ämnar använda motsvarande tusen miljoner kronor, en miljard alltså, för att förhindra progressiva kandidater att bli nominerade och valda. En annan mäktig lobbygrupp är den anti-kubanska, som köper kongressledamöter för att dessa ska driva USAs sanktionspolitik in absurdum. De styr i princip delstaten Florida.

- Systemet administreras av de två partierna, Demokrater och Republikaner. De har vunnit varje val sedan 1852. De andra kallas "övriga partier" och har ingen chans. De får ingen TV-tid och visas överhuvudtaget inte. De olika TV-kanalerna är oftast knutna till ett av de två partierna. Skillnaden mellan de två stora? Om vi tittar i backspegeln så är den i praktiken så gott som obefintlig.
- USA har indirekta val. Alltså väljarna, som måste registrera sig i en komplicerad process som många avstår ifrån, väljer elektorer från sin delstat som i sin tur röstar på en av kandidaterna. Valdeltagandet ligger oftast bara en bit över 50 procent, då miljontals medborgare inte tycker det är meningsfullt att rösta.
 - o Alla elektorererna från en delstat röstar på den kandidat som fått flest röster i delstaten. Dvs. om en kandidat får 51 procent och den andre 49, så tar den med 51 hem alla elektorsröster från delstaten. De andra 49 procenten har kastat bort sin röst.

- o Från vissa delstater måste inte elektorerna rösta på den kandidat som vann, utan kan gå emot valmanskåren i sin delstat, vilket hänt i undantagsfall.
- o Antalet elektorer från varje delstat bestäms av befolkningsstorleken. Men det stämmer uselt. I Kalifornien behövs 741 000 röster för en elektor, i Wyoming räcker det med 200 000.
- o Flera gånger har det hänt att inte den med flest röster vunnit. Bush och Gore är ett exempel där domstolen i Florida (där Bushbrodern var guvernör) bestämde att Bush vann. 2016 fick Hillary Clinton nästan tre miljoner fler röster än Trump, där den senare ändå vann.
- o Detta system gör att det är några få delstater, 2024 är det sju av 50, som avgör valet, de så kallade 'swing-states'. De övriga är i stort sett ointressanta för kandidaterna.
- Har du varit dömd, oavsett brottets allvar, är du i många fall förbjuden att rösta någonsin. Ja, du kan bli åtalad om du får för dig att gå och rösta. Något som hände flera personer efter förra valet. Och det är inte få personer vi talar om. I denna stund sitter 2,3 miljoner människor i fängelse. Om du har ett invecklat efternamn händer det att du inte får rösta då det måste 'utredas' vad du egentligen heter.
- Vart 10:e år görs valkretsindelningen om i varje delstat. Antalet valkretsar är det antal delegater som delstaten har i representanthuset i Kongressen, så det varierar. Det styrande partiet ser då till att det egna partiet gynnas. Det görs antingen genom att samla motståndarsidan i en eller två valkretsar, eller genom att splittra upp dem så de inte får majoritet i någon valkrets. Detta kan göras med stor precision eftersom du för att få rösta måste registrera dig som antingen republikan, demokrat eller 'övrig?'. Registrering kan vara en komplicerad process (olika i varje delstat) som får många att avstå. Medan det är enkelt att få vapenlicens krävs ibland ID-handlingar som är dyra och ovanliga för att få rösta. Det kan också krävas att du bott en viss tid i delstaten. Valkretsmanipulationen avgör val såväl på delstats- som nationell nivå och innebär exempelvis att ett parti med ca 40 procent av rösterna kan få 60 procent av delegaterna. Gerrymandering kallas denna odemokratiska metod som i stor utsträckning används för att diskriminera USA:s minoriteter. Ett annat sätt är att minska antalet vallokaler så att det blir långt att åka. Omöjligt för den som inte har bil. Ytterligare ett sätt att påverka är att se till att köer och väntetider blir orimligt långa. Hundratusentals väljare ger upp när väntetiden kan vara sex-sju timmar.
- I de flesta länder röstar man på en söndag. Inte i USA. Där är valet en vardag när folk jobbar. Ett effektivt sätt att få ner valdeltagandet, särskilt från vanligt folk.
- Röstförfarandet är ålderdomligt och behäftat med många fel. Därför har det i flera fall blivit diskussioner om valresultatet. I sista änden avgör Högsta domstolen, vars ledamöter tillsätts av presidenten.
- En oberoende utredning 2018 av proceduren i Ohio visade att det förekom fusk, även om det inte var utbrett. Utredningen fick sex andra delstater att göra utredningar och samma problem fanns i dessa. Efter valet 2020 ville Trump ha omräkning av rösterna i Wisconsin, men det skulle kosta 8 miljoner dollar, så han fick nöja sig med två counties. Det kostade tre miljoner dollar.

Spektaklet fortsätter.

Zoltan Tiroler

För att kunna upprätthålla Svensk-Kubanskas solidaritets- och opinionsarbete behöver vi få in minst 150 000 kr under året till vår Kampfond. Om du har möjlighet, ge ett bidrag!

STÖD KUBASOLIDARITETEN
STÖD KAMPFONDEN

150 000KR

**INNAN
ÅRSSLUTET**

PG 40 54 11-0
SWISH 123 589 09 75

■ @SVENSKKUBANSKA ■ SVENSK-KUBANSKA.SE